

редано прикметником *бліде* і своєрідним прийомом відсутності тих життєрадісних барв, якими цвіло обличчя здорового Євгена. У темних, нерадісних барвах постає Черниш, засмучений смертю Шури Ясногорської: *Весь – мов худе, смагляве, мускулисте пасмо. Сухий антрацитовий блиск в запалих очах*. У такому контексті кольороназва *смаглявий* крім позначення власне кольору обличчя разом із прикметником *антрацитовий* передає сумний настрій героя.

Отже, однією з особливостей ідіостилю О. Гончара є вміння за допомогою мінімальної кількості знаків передавати максимальну кіль-

кість інформації. Сологуб Н. М. відмічає у використанні кольоративів переплетення прямого, переносного значення і символічного звучання. Символічним образами притаманна нерозчленованість, дифузність значень, коли майже зникає уявлення про конкретну кольорову ознаку й кольоративи стають символами мрії, духовності. Такі значення несуть у собі ідейно-художнє спрямування твору, розкривають особливості світобачення митця [3:25].

Вивчення полісемії слова в художній літературі видається перспективним аспектом лексики – семантичного дослідження романних текстів.

Література

1. Лисиченко Л. А. Багатозначність у лексико-семантичній системі : структурний, семантичний, когнітивний аспекти / Л. А. Лисиченко. — Х.: Вид. Група «Основа», 2008. — 272 с.
2. Словник української мови / АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. — К.: Наукова думка, 1970—1980. — Т. I—XI.
3. Сологуб Н. М. Цвіт художнього слова О. Гончара / Н. М. Сологуб // Мовознавство. — 1988. — № 3. С. 21—26.
4. Щерба Л. В. Опыт общей лексикографии // Л. В. Щерба. Языковая система и речевая деятельность. — Л., 1974. — С. 265—304.

УДК 811.161.2'373.611

К. В. Дюкар

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Неузуальні субстантивні дериваційні моделі з абстрактним значенням у ліриці В. Голобородька та С. Сапеляка

Дюкар К. В. Неузуальні субстантивні дериваційні моделі з абстрактним значенням у ліриці В. Голобородька та С. Сапеляка. У статті проаналізовано структурно-семантичні особливості окремих оказіональних субстантивів із абстрактним значенням у мовотворчості С. Сапеляка та В. Голобородька. Досліджено й описано найпоширеніші відхилення від узувальних норм в авторському дериваційному процесі. Звернено увагу на множинність комбінацій оказіонального поєднання твірної бази та дериваційного форманта в межах однієї словотвірної моделі. Висвітлено явище черезкрокової деривації й появи лакун у словотвірних ланцюжках. Розглянуто вплив контексту на встановлення напрямку похідності та варіативності словотвірної мотивації неoderиватів.

Ключові слова: *неологізм, окказіоналізм, норма, структурно-семантичне відхилення, словотвірна модель, узувальна/неузуальна деривація.*

Дюкар Е. В. Неузуальные субстантивные деривационные модели с абстрактным значением в лирике В. Голобородька и С. Сапеляка. В статье проанализированы структурно-семантические особенности отдельных окказиональных субстантивов с абстрактным значением в словотворчестве С. Сапеляка и В. Голобородька. Исследованы и описаны распространенные отклонения от узувальных норм в авторском деривационном процессе. Обращено внимание на значительное количество комбинаций окказиональных сочетаний образующей основы и деривационного форманта в рамках одной словообразовательной модели. Освещено явление черезшаговой деривации и появления лакун в словообразовательных цепочках. Рассмотрено влияние контекста на установление направления производности, а также вариативность словообразовательной мотивации неoderиватов.

Ключевые слова: *неологизм, окказионализм, норма, структурно-семантическое отклонение, словообразовательная модель, узувальная/неузуальная деривация.*

Dukar K. V. Unusual substantival derivational models with abstract semantics in V. Holoborodko's and S. Sapeliak's lyrics. The article analyzes the structural and semantic features of some occasional substantives of abstract value in poetry of S. Sapeliak and V. Holoborodko. The most common deviations from the usual norms of authoric derivative process are investigated and described. Attention is paid to the multiplicity of combinations of occasional incorporation of the base and derivational morphemes within a word-building model. The phenomenon of through stepper word formation and occurrence of gaps in derivational chains is studied. The influence of context on the establishment of derivation areas, as well as the variability of motivation derived words is considered.

Key words: *neologism, occasionalism, norm, structural and semantic deviation, derivational model, usual / unusual derivation.*

Мова як основний засіб спілкування нерозривно пов'язана з тим середовищем, у якому функціонує. Комунікативна система безпосередньо залежить від актуальних процесів і змін у суспільстві, що вимагають від неї динаміки та гнучкості. Особливо виразно строкатість і змінність мовних засобів простежується в художній літературі, зокрема поезії, на словотвірному рівні. Показовими в цьому плані, на наше переконання, є інноваційні неuzuальні одиниці. Із кінця ХХ – початку ХХІ століття інтерес учених до останніх лише зростає, тому поодинокі праці, присвячені проблемам нових слів у мові, О. Земської, Е. Ханпіри, М. Калніязова, О. Ликова, В. Лопатіна змінили ґрунтовні й багатоаспектні дослідження з неології й окаяоналістики Ж. Колоїз, Д. Мазурик, О. Жижими, О. Сербенської, К. Бріткової. Наразі поряд із розробленням загальнотеоретичних питань підвищується увага й до практичного боку явища (В. Герман, Л. Гливінська, О. Турчак, К. Бріткова, О. Косенко тощо). Крім того, у роботах О. Попової, Т. Юрченко, Г. Вокальчук та інших науковців простежується тенденція до зацікавленості вивченням неuzuальних інновацій у мові художньої літератури. Маємо також констатувати, що до сьогодні субстантивні неканонічні неодеривати з абстрактним значенням у творчості В. Голобородька та С. Сапеляка не були окремим об'єктом мовознавчого вивчення. Таким чином, мета цієї наукової статті – установити структурно-семантичну невідповідність окаяоналізмів зі словотвірними афіксами *-енн'* та *-инн'* (*-овинн'*), вилучених із поетичних текстів В. Голобородька та С. Сапеляка, узальним канонам, що в подальшому дасть змогу заповнити прогалини в аналізі комунікативних потенцій сучасної української мови на дериваційному рівні.

Загальновідомим є той факт, що у світі художньої літератури діють правила «гри без правил». Із огляду на це логічно припускати,

що наявних у мові номенів у багатьох випадках митцям видається замало. Автори звертаються до утворення не просто нових за формою чи значенням слів, а інновацій, що привертають увагу читача незвичністю структури, семантики, а також новизною й непересічністю їхнього поєднання. Вищезазначені особливості новотворів у науковій літературі кваліфікуються як основні диференційні ознаки окаяоналізмів. Найбільш повне визначення таких одиниць, на наш погляд, запропонувала О. Турчак: «Окаяоналізм (інноваційний неuzuальний дериват) – незвичне, експресивно забарвлене слово чи стійке сполучення слів (нове за значенням і формою, або тільки за значенням, або тільки за формою), яке по-новому, свіжо, оригінально називає предмети, явища дійсності, утворене з порушенням законів словотворення чи мовної норми, існує лише в певному контексті, у якому воно виникло, має свого автора й характеризується такими ознаками: належністю до сфери мовлення, відтворюваністю, залежністю від контексту, повною чи частковою затемненістю семантики, одноразовістю й нерегулярністю використання, ненормативністю, новизною, експресивністю й індивідуальною належністю» [12:7]. Відповідно до окресленого вище звертаємо увагу на поліаспектність явища окаяональності в мові, яке, вважаємо, варто розглядати, насамперед, як творчий пошук автора нових форм, значень, понять і концептів. Акцентуємо також на тому, що термін «окаяоналізм» у новітніх лінгвістичних дослідженнях [3; 4; 5; 6; 7; 12] нерозривно пов'язаний із низкою порушень норм узусу, передусім, на словотвірному рівні.

У межах неканонічних неодериватів у ліриці В. Голобородька та С. Сапеляка преважують одиниці з абстрактним значенням, утворені суфіксальним способом. Дериваційні засоби, що виражають цю семантику, у письменників, безперечно, різні. Так, у поезії С. Сапеляка велику кількість неuzuальних

субстантивів становлять похідні, утворені за допомогою суфіксів *-енн'/-*: *отілеснення*, *обезтілення*, *одиявовлення*, *опахчення*; *-инн'/-* (*-овинн'/-*): *пісковиння*, *сумовиння*, *сліпотиння*, *вітриння*, *дніприння*, *самотиння*, *пільможариння*. Оказіональність цих одиниць досягається кількома шляхами: по-перше, залученням мотивувальних дієслівних баз, відсутніх в узусі: *отілеснення* ← *отілеснити*, *обезтілення* ← *обезтілити*, *одиявовлення* ← *одиявовлити*, *опахчення* ← *опахтити* тощо. Із формального боку напрямок похідності та структура таких слів відповідають словотвірним канонам літературної мови: *дієслівна твірна основа + суфікс із загальним дериваційним значенням опредметненої дії*. Семантика одиниць, однак, свідчить про вихід за межі нормативного словотвору, оскільки їхні мотиватори не кодифіковані й не закріплені мовною практикою, інакше кажучи, не відомі узувальній системі, отже, не присутні в останній. Із огляду на це фіксуємо черезкрокову деривацію, за якої у словотвірному ланцюжку наявні так звані лакуни, тобто випущення окремих ланок-дериватів: *обезтілення* ← *обезтілити* ← *тіло*, *одиявовлення* ← *одиявовлити* ← *диявол*, *отілеснення* ← *отілеснити* ← *тілесний* тощо. Варто зазначити, що говорити про okazіональність черезкрокового словотвору можемо з позицій традиційного розуміння дериваційної норми, оскільки згідно з концепціями окремих учених, зокрема А. Нелюби [8], вищезгадане явище не становить порушення словотвірного канону.

Відзначаємо, що появі okazіонального мотивованого передував процес утворення мотивувального, що, без сумніву, ускладнює й затемнює семантику першого. Безпосереднім підтвердженням останньої тези є те, що одиниця *обезтілення* поза контекстом на рівні логіко-асоціативних зв'язків не надає чіткого уявлення про свій зміст, крім імовірної спорідненості зі словом «тіло» та співзвучності з одиницями «обезголовлення», «обезбарвлення». Компонент *обез-*, який має загальну словотвірну семантику «відсутність», «позбавлення чогось», щоправда, дещо уточнює значення okazіоналізму: *обезтілення*, тобто позбавлення тіла. Логічну співвіднесеність із реалією, яку номінує новація, можемо встановити лише з контексту: «*Прах серць сюрчить. Папірус пухирців/ Коростою засіяв безпапір'я./ Престольна длань... Слеза, чи солезір,/ Чи обезтілення осиротіллям*»

[11:44]. Констатуємо, що йдеться про позбавлення не стільки тілесної оболонки, скільки повноцінного духовного життя. Вочевидь, процес okazіональної деривації супроводжувався метафоризацією змісту мотивата, яка нашаровуючись на й без того ускладнене й затемнене його значення, сприяла утворенню неолексеми з чіткою формальною вказівкою на структуру мотиватора та відсутністю семантичної прозорості в установленні напрямку похідності.

Непідробну цікавість викликає новація *одиявовлення*, яка походить від номена на позначення вигаданого релігійного поняття. Лірика С. Сапеляка багата на церковну лексику, однак словотворення за загальноновживаними літературними зразками в цій царині мало ймовірно, оскільки конфесійний стиль – закрита й консервативна система, яка зазвичай не припускає входження новацій, а послуговується наявним у ній словотвірним матеріалом. Із цих позицій можемо говорити про okazіональність не лише на структурному рівні, а й лексико-семантичному. Ідеться про те, що твірна база має маркер обмеженого вживання, а суфікс належить до моделей, за якими утворюються загальноновживані слова, що свідчить про конфронтацію основи й афікса.

Другий шлях утворення okazіоналізмів – приєднання до іменникових (рідше прикметникових) твірних баз суфіксів із загальним словотвірним значенням опредметненої дії, що суперечить узувальним нормам сполучуваності основ і формантів для деривації номенів на позначення абстрактних понять. У таких новаціях, на відміну від попередньої групи, у конфлікті перебуває не стільки семантика, скільки структура, адже замість канонічних мотивувальних-дієслів (*питання* ← *питати*, *терпіння* ← *терпіти*) автор використовує субстантиви: *пісковиння* ← *пісок*, *сліпотиння* ← *сліпота*, *вітриння* ← *вітер*, *дніприння* ← *Дніпро*, *самотиння* ← *самота*. Однією з особливостей деяких okazіональних субстантивів (*пісковиння*, *сумовиння*) є нарощення компонента *-ов-* до суфікса *-инн'/-*. Очевидно, у процесі деривації цих одиниць мала місце словотвірна аналогія до узувальних іменників *ластовиння* й *шумовиння*, які також мають нарощений елемент. Відзначимо, що така структурна незвичність розглянутих новацій пояснюється абсолютно закономірним прагненням письменника урівноважити кількість голосних і приголосних

звуків із метою надання оказіональній дериватемі милозвучності й полегшення артикуляції.

Крім того, фіксуємо й випадки подвійної мотивації: *сумовиння* ← *сум, сумувати*. Вихід за межі узуальної деривації, вважаємо, конденсує в мотивованій одиниці семантику потенційно можливих мотивувальних. Порушення норм словотворення літературної мови в цьому випадку впливають на змістове навантаження неолексеми. Установлення напрямку похідності аналізованих слів із подвійною мотивацією стає можливим лише в конкретному контексті, який, попри затемненість семантики мотивата, дасть змогу встановити відповідний мотиватор. Отже, інтерпретація і словотвірний аналіз таких неолексем за відсутності контексту значно ускладнюються, оскільки лише за допомогою останнього (за загальним семантичним і стилістичним навантаженням речення, логічними зв'язками усього висловлювання) можна з'ясувати напрямок похідності неологізму.

Маємо сказати кілька слів і про новацію *дніприння*, яка з-поміж вищеописаних невідповідностей дериваційним нормам літературної мови має ще одну особливість. Під час утворення оказіоналізм зазнав транспозиції у структурі семантико-граматичної категорії «власна – загальна назва», перетворившись із повноцінного гідроніма *Дніпро* на відгідронімічну загальну назву метонімічного характеру *дніприння*. Саме контекст, із якого вилучено цю одиницю, дає змогу констатувати паралельний неузуальній деривації процес перенесення за суміжністю, адже висловлювання вказує на те, що під інновацією мається на увазі велика ріка: «*О літа жертівні жасних одисей, / Недолі троянські у білих вітрилах. / Деся кличе на оклик тривожний Персей, / Там череп Медузи зринає в дніпринні*» [10:79]. Інтерпретувати рядки таким чином маємо кілька підстав: по-перше, неолексема, на відміну від розташованої поряд власної назви, пишеться з маленької літери, отже, це концептуальна вимога автора до смислового навантаження строфи, а не описки. По-друге, поезія «Калинові еллади», із якої вилучено рядки, стилізована під усну народну творчість, у якій Дніпро часто позначає не конкретну географічну реалію, а узагальнений епічний образ – символ великої ріки. Можемо стверджувати, що йдеться саме про супровідну оказіональному словотворенню зміну лексико-граматичної категорії «власна – загальна назва». Що стосується питання

співвіднесеності досліджуваного явища з іншими узуальними й оказіональними транспозиційними мовними процесами, то вони, за В. Борецьким, є нормативними й закономірними, оскільки такий перехід – це «лексикографічно закріплене перенесення відношення схеми *Subonyma* → *Sub*, що за характером мотиватора становить метонімізований відгідронім» [1:11]. Ототожнення в авторській уяві словосполучення «велика ріка» з Дніпром цілком природно вилилося в такий тип перенесення, за якого власна назва перетворилася, не виходячи за узуальні транспозиційні межі, на репрезентант родової загальної на основі домінантних сем «водойма» та «вода».

Окремо, на нашу думку, у межах відсубстантивних утворень із посткореневим афіксом *-инн'* необхідно розглянути одиницю *пільможариння*, оскільки новація викликає низку суперечностей як у потрактуванні змісту, так і встановленні мотиваційних зв'язків. Мова йде, по-перше, про те, що семантика мотивата затемнена й потребує обов'язкового залучення контексту для встановлення напрямку похідності: «*Ці втрати томління... Цю втрату ества. / Ці кола вуглинні... Це пільможариння. / І солономулям стіка приснота / Процально-безбарвним загробним затінням*» [10:99]. Загальне смислове навантаження висловлювання вказує на логіко-асоціативні зв'язки неолексми зі словами «пільма» та «жар». Можемо припустити, що оказіоналізм утворено таким шляхом: *пільможариння* ← *пільможар* ← *жар пільми*. Отже, фіксуємо явище черезкрокової деривації та лакуну у словотвірному ланцюжку. Крім того, акцентуємо на нетиповості поєднання іменникової бази зі словотвірним афіксом *-инн'*, що свідчить про відхилення дериваційного процесу від словотвірних канонів.

По-друге, маємо враховувати можливість іншого напрямку похідності: *пільможариння* ← *жар пільми*. У такому випадку констатуватимемо, що новація утворюється композитним шляхом із одночасним приєднанням суфікса *-инн'*. Зазначимо, що дериваційна система української мови передбачає таку словотвірну модель: «До продуктивного типу складних іменників належать іменники (переважно чоловічого роду), мотивовані сполученням двох субстантивів. Це назви... <...> ...абстрактних понять...» [9:51]. Кваліфікуючи *пільможариння* як суфіксований композит, маємо вказувати на його відповідність дериваційним нормам. Віднайти узуальну

одиницю, утворену за такою словотвірною моделлю з *-инн'*-, однак, не вдалося, тому найбільш правдоподібною, на наш погляд, видається гіпотеза про те, що *пільможариння* – відіменниковий okazіоналізм.

Помітною рисою словотворення С. Сапеляка є залучення до дериваційного процесу мотивувальних на позначення абстрактних понять (сум, самота, сліпота), хоча трапляються мотиватори і з конкретним значенням (вітер, Дніпро). Вищеназвана особливість, переконані, особливо впливає на такий важливий аспект, як прозорість чи затемненість семантики мотивата. Ідеться про те, що новації на зразок *сліпотиння*, які становлять похідні відприкметникових абстрактних іменників, поза контекстом інтерпретувати складно. Абстрагована семантика мотивованого, закладена відповідною твірною основою, ускладнюється суфіксом із загальним словотвірним значенням абстрактності. Безперечно, на рівні логіко-асоціативних зв'язків неoderивати співвідносяться з відповідними мотивувальними, адже очевидним є те, що слово *сліпотиння* пов'язане зі *сліпотою*. Констатуємо, що такі okazіоналізми, із одного боку, мають непрозору семантику, сформовану під час okazіонального словотвору, а з другого, – не втрачають своїх зв'язків із мотиваторами.

Таким чином, фіксуємо високу продуктивність у мовотворчості С. Сапеляка словотвірних моделей із суфіксами *-енн'* та *-инн'* (*-овинн'*), що беруть участь у деривації абстрактних іменників, які характеризуються достатньою структурно-семантичною неоднорідністю і складністю.

На противагу великій кількості okazіональних абстрактних іменників у ліриці С. Сапеляка, поетична мова В. Голобородька має поодинокі репрезентанти реалізації розглянутих вище неузувальних субстантивних потенцій, які, безперечно, викликають не менший інтерес. Так, структурно-семантична складність і неоднозначність потрактування авторської одиниці *себезанепокоєння* потребує особливої уваги. Із одного боку, можемо припустити, що неoderиват утворено за канонічною моделлю: *дієслівна твірна база* + *-енн'*-, тобто мотивувальним є вербатив *себезанепокоїти*. Останній, однак, не закріплений у мовній практиці й не кодифікований, що, без сумніву, унеможливує перебіг подальших словотвірних процесів у межах узусу. Отже, фіксуємо черезкроковий словотвір і наявність лакуни в дериваційному ланцюж-

ку: *себезанепокоєння* ← *себезанепокоїти* ← *занепокоїти себе*. Із другого боку, не варто також відкидати ймовірності утворення цього субстантива чистим основоскладанням чи складною суфіксацією: *себезанепокоєння* ← *занепокоєння себе* або *себезанепокоєння* ← *занепокоїти себе*. У такому випадку жодного підтвердження того, що цей новотвір виходить за межі узувальної деривації, немає. На користь цього може свідчити той факт, що словотвірна система української літературної мови передбачає основоскладання на базі синтаксичних словосполучень або за мовною аналогією. Крім того, учені-дериватологи неодноразово описували схожі моделі: «У сучасній українській літературній мові є кілька продуктивних типів складних іменників. До одного з них належать субстантиви, мотивовані сполученням іменника (здебільшого дієслівного походження) із залежним займенником. Якщо першим компонентом складного слова виступає займенник *сам*, то він набуває значення префіксоїда зі значеннями: «дія, замкнена в самому предметі», «певна ознака, наявна в самому процесі»... <...> Малопродуктивні утворення з іншими займенниками...» [9:51, 52–53]. Такий підхід дає змогу стверджувати, що новація *себезанепокоєння* може бути наслідком або чистого основоскладання, або складної суфіксації, яка належить до малопродуктивного типу, і потенційно мотивуватися сполученням іменника віддієслівного походження чи вербатива зі зворотним займенником «себе», який перетворюється на префіксоїд. Важко пояснити, чому В. Голобородько вдається до повторного номінування відомого явища, оскільки семантика неологізму *себезанепокоєння* частково, а подекуди й повністю дублює смисл таких загальновживаних слів, як «занепокоїтися», «тривожитися» тощо. Таким чином, обмежена кількість аналізованих інновацій у поезіях В. Голобородька становить одну з особливостей авторської мовотворчості. Крім того, інновації письменника цікаві незвичною формою й інтерпретаційно-лексичними особливостями.

Отже, розглянуті приклади структурно-семантичних відхилень від дериваційних канонів літературної мови в субстантивних моделях із афіксами *-енн'* та *-инн'* (*-овинн'*) є неоднорідними і складними утвореннями. Okazіоналізми проаналізованих типів деривуються переважно за відомими комунікативній системі моделями, які відповідно до ав-

торських настанов і контекстуальних вимог зазнають низки модифікацій за рахунок незвичних комбінацій твірних баз і афіксів. Фіксуємо також множинність незузального поєднання основи та суфікса в межах однієї словотвірної моделі в мовотворчості С. Сапеляка, що, безсумнівно, становить одну з особливостей його ідіостилу. Акцентуємо на кількісному домінуванні абстрактних okazіonalіzmів із *-енн'* та *-инн'* (*-овинн'*) у творчості славет-

ного харків'янина, на відміну від поодиноких прикладів незузальних іменників у віршах В. Голобородька. Звертаємо увагу на поширеність явища черезкрокової деривації та появи лакун у словотвірних ланцюжках в авторському мовотворчому процесі як С. Сапеляка, так і В. Голобородька. Відзначаємо виявлену нами пряму залежність установлення напрямку похідності від контексту, а також множинність мотивації окремих інновацій.

Література

1. Борецький В. В. Динамічні процеси в структурі семантико-граматичної категорії «власні – загальні іменники» [Електронний ресурс] / В. В. Борецький // Наукові праці : Науково-методичний журнал. Серія : Філологія. — Миколаїв : Вид-во МГДУ ім. П. Могили, 2007. — Вип. 54. — Т. 67. — С. 9—12.
2. Голобородько В. І. Калина об різдві : Вірші / Василь Іванович Голобородько. — К. : Укр. письменник, 1992. — 207 с.
3. Карпіловська Є. А. Незузальне словотворення : правила «гри без правил» / Є. А. Карпіловська // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. — Серія : Філологія. — 2005. — Т. 8. — № 1. — С. 106—117.
4. Колоїз Ж. В. Оказіональна деривація : теоретичний та функціонально-прагматичний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук : спец. 10.02.01 «українська мова» / Ж. В. Колоїз. — Х., 2007. — 18 с.
5. Колоїз Ж. В. Українська okazіonalіzna деривація : монографія / Ж. В. Колоїз. — К. : Акцент, 2007. — 310 с.
6. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «українська мова» / Д. В. Мазурик. — Львів, 2002. — 19 с.
7. Мазурик Д. В. Поетичні okazіonalіzми : традиція і сучасність / Д. В. Мазурик // Культура слова. — К., 2000. — Вип. 55—56. — С. 45—51.
8. Нелюба А. М. Черезкрокове словотворення й інноваційні явища в українській мові (на зразках суфіксальних дериватів) [Електронний ресурс] / А. М. Нелюба // Вісник Дніпропетр. нац. ун-ту ім. Олеся Гончара. Серія : Мовознавство. — Дніпропетровськ, 2009. — Вип. 15. — Т. 1. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Natural/Vdpu/Movozn/2011_17_1/article/5.pdf.
9. Плющ М. Я. Граматика української мови : У 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підруч. / Марія Яківна Плющ — К. : Вища шк., 2005. — 286 с.
10. Сапеляк С. Є. Во ім'я Слова : Поезії / Степан Євстахійович Сапеляк. — Х. : Майдан, 2007. — 154 с. — Серія «Поезія Слобожанщини».
11. Сапеляк С. Є. Тривалий рваний зойк : Поезії / Передм. П. Мовчана / Степан Євстахійович Сапеляк. — К. : Рад. письменник, 1991. — 189 с.
12. Турчак О. М. Оказіоналізми в мові української преси 90-х років ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / О. М. Турчак. — Дніпропетровськ, 2005. — 19 с.